

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**TURIZAM NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO U PERIODU
OD 2009. DO 2014. GODINE**

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Sarajevo, april/travanj 2015. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Koordinacija i obrada:

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

Pomoćnica direktora:

mr. sc. Maida Fetahagić

Šef službe za istraživanje i razvoj:

Gordana Memišević, dipl.ecc.

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:

Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Priprema i obrada:

Emina Kašmo, dipl.ecc.

Amsal Sobo, dipl.ecc.

Sadržaj

Uvodne napomene	3
1. Smještajni kapaciteti	4
1.1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)	4
1.2. Broj soba	5
1.3. Broj ležaja	6
2. Turisti	8
2.1. Broj domaćih turista	8
2.2. Broj stranih turista	9
2.3. Ukupan broj turista	10
3. Noćenja	12
3.1. Broj noćenja domaćih turista	12
3.2. Broj noćenja stranih turista	13
3.3. Ukupan broj noćenja	15
4. Iskorištenost kapaciteta i prosječna dužina boravka	16
5. Uporedni pokazatelji	19
5.1. Uporedni pregled stopa rasta pokazatelja turizma	20
6. Ocjena 2014.	22
Pregled tabela	24
Pregled grafova	25

Uvodne napomene

U skladu sa Programom rada Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, odnosno Sektora za planiranje društveno-ekonomskog razvoja, pripremljen je materijal "Turizam na području Kantona Sarajevo u periodu od 2009. do 2014. godine".

Materijal sadrži: uvodne napomene, podatke o smještajnim kapacitetima, turistima, noćenjima, iskorištenosti kapaciteta i prosječnoj dužini boravka turista, uporedne pokazatelje, ocjenu turizma 2014., kao i pregled tabela i grafova.

Svaki od ovih elemenata daje se za svaku godinu od 2009. do 2014. godine, kao i za nivo općina, Grada i Kantona Sarajevo.

Date su i strukture, indeksi i komparacije.

U općini Hadžići nisu evidentirani turistički kapaciteti za 2014. godinu, a za općinu Ilijaš od 2009. do 2014. godine.

Za izradu materijala korišteni su Bilteni Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo i dokumentacija Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.

1. Smještajni kapaciteti

1.1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)

Na području Kantona Sarajevo, krajem 2014. godine, postoji 65 poslovnih jedinica sa smještajnim kapacitetima. To je za 6 poslovnih jedinica više nego 2009. godine, što rezultira prosječnom stopom rasta od 2,0%.

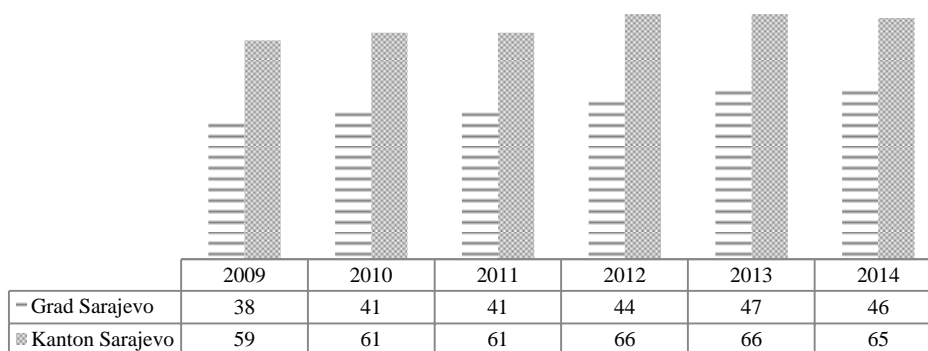
Posmatrajući sedam kantonalnih općina (u Ilijašu i Hadžićima nema evidentiranih poslovnih jedinica) broj poslovnih jedinica u 2014. godini se kreće od 1-24. Najviše je poslovnih jedinica u općinama Stari Grad, 24, odnosno Ilidža, 16. Njihovo učešće u ukupnom broju poslovnih jedinica Kantona iznosi 36,9% Stari Grad, odnosno 24,6% Ilidža, a najmanje ih je u Vogošći, 1,5%.

U periodu od 2009. do 2014. najveći rast poslovnih jedinica ima općina Stari Grad, 9,9%. U 2014. u Gradu Sarajevu smješteno je 70,8% poslovnih jedinica, a prosječna godišnja stopa rasta od 2009. do 2014. godine je 3,9%.

Tabela 1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	15	16	17	22	24	24	9,9	160,0
Centar	10	11	9	10	10	9	-2,1	90,0
Novo Sarajevo	5	5	6	5	5	5	0,0	100,0
Novi Grad	8	9	9	7	8	8	0,0	100,0
Grad Sarajevo	38	41	41	44	47	46	3,9	121,1
Ilidža	17	16	16	18	15	16	-1,2	94,1
Vogošća	2	2	2	2	2	1	-12,9	50,0
Hadžići	1	1	1	1				
Ilijaš								
Trnovo	1	1	1	1	2	2	14,9	200,0
Kanton Sarajevo	59	61	61	66	66	65	2,0	110,2

Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)

Graf 1.

Tabela 2. Smještajni kapaciteti (poslovne jedinice) - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	25,4	26,2	27,9	33,3	36,4	36,9
Centar	16,9	18,0	14,8	15,2	15,2	13,8
Novo Sarajevo	8,5	8,2	9,8	7,6	7,6	7,7
Novi Grad	13,6	14,8	14,8	10,6	12,1	12,3
Grad Sarajevo	64,4	67,2	67,2	66,7	71,2	70,8
Ilidža	28,8	26,2	26,2	27,3	22,7	24,6
Vogošća	3,4	3,3	3,3	3,0	3,0	1,5
Hadžići	1,7	1,6	1,6	1,5		
Ilijaš						
Trnovo	1,7	1,6	1,6	1,5	3,0	3,1
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.2. Broj soba

Kanton Sarajevo u 2014. godini, u smještajnim kapacitetima raspolaže sa 3.315 soba, što je za 332 sobe, odnosno 11,1% više nego 2009. godine.

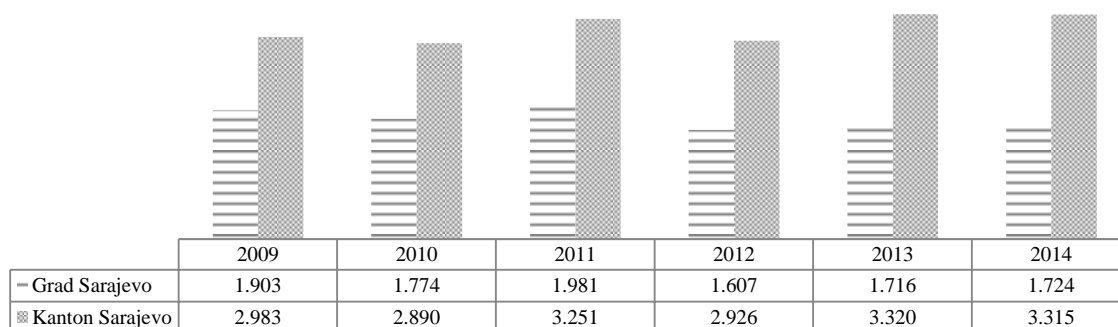
Najveći broj soba je na općini Ilidža, 1.464, čije je učešće u ukupnom broju soba Kantona 44,2%. Najmanje soba je u općini Vogošća, 40, odnosno učešće od 1,2%. U periodu od 2009. do 2014. broj soba u Kantonu Sarajevo je rastao prosječno godišnje za 2,1%. Najveću stopu rasta u posmatranom periodu ima općina Novo Sarajevo 14,7%, zatim Ilidža 11,5%, dok se u općinama Vogošća, Novi Grad i Centar broj soba smanjio i to po stopi od 19,9% u Vogošći, 17,8% u Novom Gradu, odnosno 5,7% u Centru.

Učešće soba u smještajnim kapacitetima Grada u ukupnom broju raspoloživih soba Kantona Sarajevo 2014. godine je 52%. Primjetno je iz godine u godinu smanjenje učešća soba sa područja gradskih općina u ukupnom broju soba Kantona Sarajevo, sa negativnom godišnjom stopom rasta od 2,0%.

Tabela 3. Broj soba

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	531	527	541	604	647	647	4,0	121,8
Centar	573	431	428	404	418	428	-5,7	74,7
Novo Sarajevo	217	220	422	430	432	430	14,7	198,2
Novi Grad	582	596	590	169	219	219	-17,8	37,6
Grad Sarajevo	1.903	1.774	1.981	1.607	1.716	1.724	-2,0	90,6
Ilidža	850	888	1.042	1.090	1.393	1.464	11,5	172,2
Vogošća	121	119	119	119	123	40	-19,9	33,1
Hadžići	39	39	39	40				
Ilijaš								
Trnovo	70	70	70	70	88	87	4,4	124,3
Kanton Sarajevo	2.983	2.890	3.251	2.926	3.320	3.315	2,1	111,1

Broj soba

Graf 2.

Tabela 4. Broj soba - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	17,8	18,2	16,6	20,6	19,5	19,5
Centar	19,2	14,9	13,2	13,8	12,6	12,9
Novo Sarajevo	7,3	7,6	13,0	14,7	13,0	13,0
Novi Grad	19,5	20,6	18,1	5,8	6,6	6,6
Grad Sarajevo	63,8	61,4	60,9	54,9	51,7	52,0
Ilidža	28,5	30,7	32,1	37,3	42,0	44,2
Vogošća	4,1	4,1	3,7	4,1	3,7	1,2
Hadžići	1,3	1,3	1,2	1,4		
Ilijaš						
Trnovo	2,3	2,4	2,2	2,4	2,7	2,6
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.3. Broj ležaja

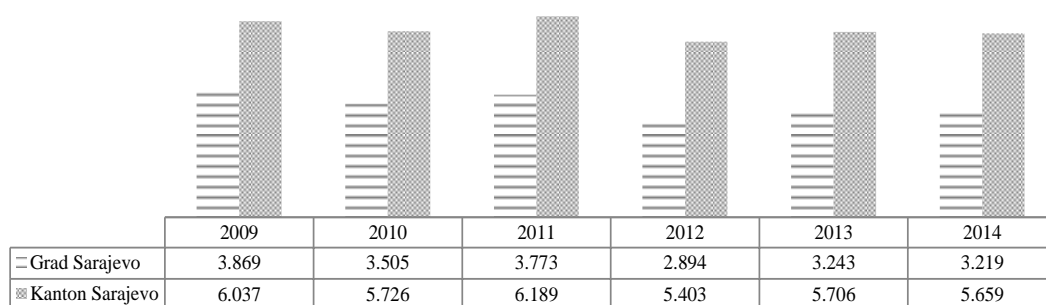
Kanton Sarajevo u 2014. godini, u smještajnim kapacitetima ima 5.659 ležaja. U Kantonu u odnosu na 2009. godinu, broj ležaja se smanjio za 378 (6,3%), odnosno prosječno godišnje po stopi od 1,3%. U 2014. najveći broj ležaja je na općini Ilidža, 2.170, čije učešće u ukupnom broju ležaja Kantona iznosi 38,8%, zatim u općini Stari Grad koja raspolaže sa 1.138 ležaja i učestvuje u ukupnom broju ležaja Kantona sa 20,1%.

Grad Sarajevo u 2014. godini u smještajnim kapacitetima raspolaže sa 3.219 ležaja, što je 56,9% od ukupnog broja ležaja Kantona Sarajevo. U posmatranom periodu broj ležaja smanjivao se godišnje po stopi od 3,6%.

Tabela 5. Broj ležaja

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	935	903	923	1.083	1.182	1.138	4,0	121,7
Centar	1.074	722	697	775	798	792	-5,9	73,7
Novo Sarajevo	385	372	664	651	758	784	15,3	203,6
Novi Grad	1.475	1.508	1.489	385	505	505	-19,3	34,2
Grad Sarajevo	3.869	3.505	3.773	2.894	3.243	3.219	-3,6	83,2
Ilidža	1.619	1.672	1.867	1.945	2.053	2.170	6,0	134,0
Vogošća	231	231	231	231	230	90	-17,2	39,0
Hadžići	105	105	105	120				
Ilijaš								
Trnovo	213	213	213	213	180	180	-3,3	84,5
Kanton Sarajevo	6.037	5.726	6.189	5.403	5.706	5.659	-1,3	93,7

Broj ležaja

Graf 3.

Tabela 6. Broj ležaja - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	15,5	15,8	14,9	20,0	20,7	20,1
Centar	17,8	12,6	11,3	14,3	14,0	14,0
Novo Sarajevo	6,4	6,5	10,7	12,0	13,3	13,9
Novi Grad	24,4	26,3	24,1	7,1	8,9	8,9
Grad Sarajevo	64,1	61,2	61,0	53,6	56,8	56,9
Ilidža	26,8	29,2	30,2	36,0	36,0	38,3
Vogošća	3,8	4,0	3,7	4,3	4,0	1,6
Hadžići	1,7	1,8	1,7	2,2		
Ilijaš						
Trnovo	3,5	3,7	3,4	3,9	3,2	3,2
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2. Turisti

2.1. Broj domaćih turista

Kanton Sarajevo je u 2014. godini posjetilo 46.552 domaća turista. Najviše domaćih turista je boravilo na općini Ilidža, 19.810, i njihovo učešće u ukupnom broju domaćih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 42,6%. U općini Stari Grad boravilo je 16,7% turista, u Novom Sarajevu boravilo je 15,5%, u Novom Gradu 8,1%, Centru 7,8% turista, Vogošći 7,1%, Trnovu 2,4%, dok u Hadžićima nije zabilježena posjeta domaćih turista.

U 2009. godini Kanton je posjetilo 43.022 domaćih turista. Najveće učešće domaćih turista u ukupnom broju turista koji su posjetili Kanton imala je općina Ilidža, 38,1%, a najmanje općina Trnovo, 5,6%.

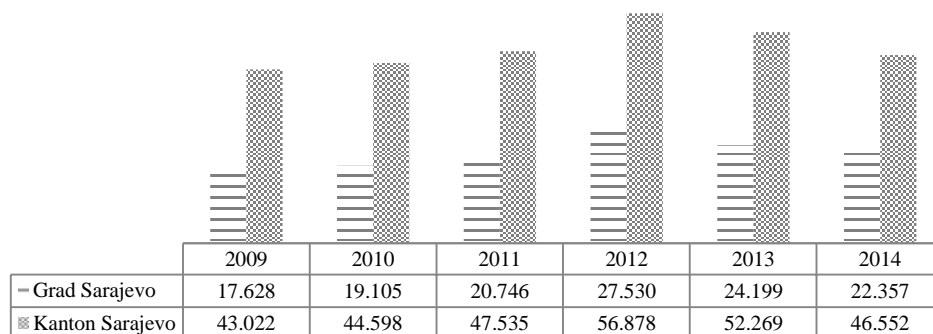
Broj domaćih turista u Kantonu Sarajevo u periodu od 2009. do 2014. godine je rastao prosječno godišnje po stopi od 1,6%, i veći je za 8,2% u odnosu na 2009. godinu.

Učešće domaćih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2014. godine je 48,0%, dok je to učešće 2009. godine iznosilo 41%.

Tabela 7. Broj domaćih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	6.436	6.645	6.731	6.474	6.884	7.766	3,8	120,7
Centar	4.919	5.521	5.331	4.784	5.056	3.625	-5,9	73,7
Novo Sarajevo	3.153	2.705	4.831	12.832	8.714	7.206	18,0	228,5
Novi Grad	3.120	4.234	3.853	3.440	3.545	3.760	3,8	120,5
Grad Sarajevo	17.628	19.105	20.746	27.530	24.199	22.357	4,9	126,8
Ilidža	16.398	17.311	19.867	21.454	21.684	19.810	3,9	120,8
Vogošća	3.751	3.481	3.845	4.151	3.457	3.286	-2,6	87,6
Hadžići	2.833	2.253	1.159	1.147	598			
Ilijaš								
Trnovo	2.412	2.448	1.918	2.596	2.331	1.099	-14,5	45,6
Kanton Sarajevo	43.022	44.598	47.535	56.878	52.269	46.552	1,6	108,2

Broj domaćih turista

Graf 4.

Tabela 8. Broj domaćih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	15,0	14,9	14,2	11,4	13,2	16,7
Centar	11,4	12,4	11,2	8,4	9,7	7,8
Novo Sarajevo	7,3	6,1	10,2	22,6	16,7	15,5
Novi Grad	7,3	9,5	8,1	6,0	6,8	8,1
Grad Sarajevo	41,0	42,8	43,6	48,4	46,3	48,0
Ilidža	38,1	38,8	41,8	37,7	41,5	42,6
Vogošća	8,7	7,8	8,1	7,3	6,6	7,1
Hadžići	6,6	5,1	2,4	2,0	1,1	
Ilijaš						
Trnovo	5,6	5,5	4,0	4,6	4,5	2,4
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.2. Broj stranih turista

Kanton Sarajevo je u 2014. godini posjetilo 245.160 stranih turista. Najviše stranih turista je boravilo na općini Ilidža, 117.270, i njihovo učešće u ukupnom broju stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 47,8%. U Starom Gradu boravilo je 23,5%, u Novom Sarajevu 12,5%, a u Novom Gradu 7,9% stranih turista itd.

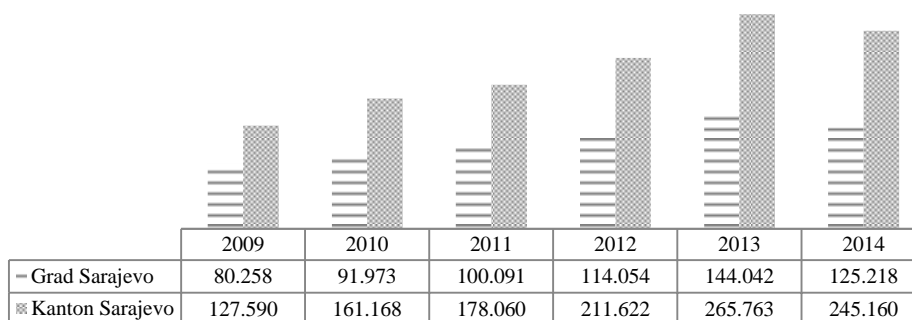
Broj stranih turista koji su posjetili Kanton u 2014. godini bio je veći nego 2009. godine, a stopa rasta u tom periodu iznosi 14,0%.

Učešće stranih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2014. godine je 51,1%, dok je to učešće 2009. godine iznosilo 62,9%.

Tabela 9. Broj stranih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	33.066	43.511	45.238	48.719	59.840	57.621	11,7	174,3
Centar	25.791	29.887	26.288	24.016	27.575	17.708	-7,2	68,7
Novo Sarajevo	9.978	7.423	13.863	27.814	39.474	30.550	25,1	306,2
Novi Grad	11.423	11.152	14.702	13.505	17.153	19.339	11,1	169,3
Grad Sarajevo	80.258	91.973	100.091	114.054	144.042	125.218	9,3	156,0
Ilidža	41.797	63.296	74.096	93.493	117.966	117.270	22,9	280,6
Vogošća	3.971	4.388	2.975	2.727	2.357	1.858	-14,1	46,8
Hadžići	323	532	146	428	91			
Ilijaš								
Trnovo	1.241	979	752	920	1.307	814	-8,1	65,6
Kanton Sarajevo	127.590	161.168	178.060	211.622	265.763	245.160	14,0	192,1

Broj stranih turista

Graf 5.

Tabela 10. Broj stranih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	25,9	27,0	25,4	23,0	22,5	23,5
Centar	20,2	18,5	14,8	11,3	10,4	7,2
Novo Sarajevo	7,8	4,6	7,8	13,1	14,9	12,5
Novi Grad	9,0	6,9	8,3	6,4	6,5	7,9
Grad Sarajevo	62,9	57,1	56,2	53,9	54,2	51,1
Ilidža	32,8	39,3	41,6	44,2	44,4	47,8
Vogošća	3,1	2,7	1,7	1,3	0,9	0,8
Hadžići	0,3	0,3	0,1	0,2		
Ilijaš						
Trnovo	1,0	0,6	0,4	0,4	0,5	0,3
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.3. Ukupan broj turista

Kanton Sarajevo je u 2014. godini posjetilo ukupno 291.712 turista, što je za 121.100 turista više nego 2009. godine kada je Kanton posjetilo 170.612 turista. Broj turista koji su posjetili Kanton u 2014. godini u odnosu na 2009. godinu povećao se 1,7 puta, a stopa rasta je 11,3%.

Tokom posmatranog perioda najviše turista je boravilo na općini Ilidža, sa tendencijom povećanja učešća u ukupnom broju turista Kantona sa 34,1% u 2009. na 47,0% 2014. godine.

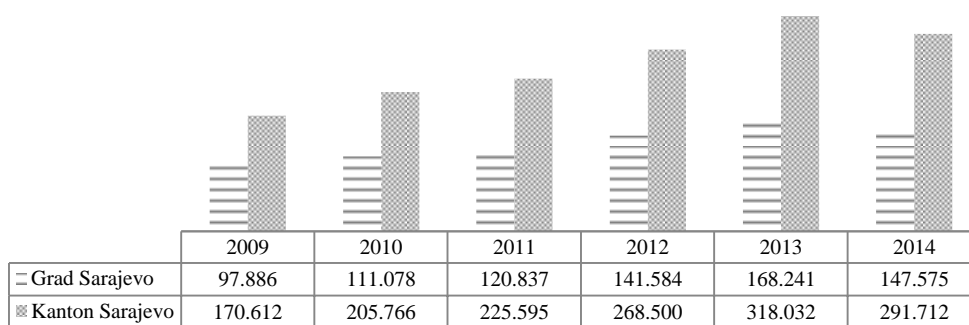
U 2014. godini Grad je posjetilo 147.575 turista što je 1,5 puta više nego u 2009. godini kada je Grad Sarajevo posjetilo 97.886 turista.

Učešće turista Grada u Kantonu Sarajevo 2014. godine je 50,6%, a 2009. godine 57,4%.

Tabela 11. Ukupan broj turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	39.502	50.156	51.969	55.193	66.724	65.387	10,6	165,5
Centar	30.710	35.408	31.619	28.800	32.631	21.333	-7,0	69,5
Novo Sarajevo	13.131	10.128	18.694	40.646	48.188	37.756	23,5	287,5
Novi Grad	14.543	15.386	18.555	16.945	20.698	23.099	9,7	158,8
Grad Sarajevo	97.886	111.078	120.837	141.584	168.241	147.575	8,6	150,8
Ilidža	58.195	80.607	93.963	114.947	139.650	137.080	18,7	235,6
Vogošća	7.722	7.869	6.820	6.878	5.814	5.144	-7,8	66,6
Hadžići	3.156	2.785	1.305	1.575	689			
Ilijaš								
Trnovo	3.653	3.427	2.670	3.516	3.638	1.913	-12,1	52,4
Kanton Sarajevo	170.612	205.766	225.595	268.500	318.032	291.712	11,3	171,0

Ukupan broj turista

Graf 6.

Tabela 12. Ukupan broj turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	23,2	24,4	23,0	20,6	21,0	22,4
Centar	18,0	17,2	14,0	10,7	10,3	7,3
Novo Sarajevo	7,7	4,9	8,3	15,1	15,2	12,9
Novi Grad	8,5	7,5	8,2	6,3	6,5	7,9
Grad Sarajevo	57,4	54,0	53,6	52,7	52,9	50,6
Ilidža	34,1	39,2	41,7	42,8	43,9	47,0
Vogošća	4,5	3,8	3,0	2,6	1,8	1,8
Hadžići	1,8	1,4	0,6	0,6	0,2	
Ilijaš						
Trnovo	2,1	1,7	1,2	1,3	1,1	0,7
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3. Noćenja

3.1. Broj noćenja domaćih turista

U Kantonu Sarajevo u 2014. godini zabilježeno je 87.536 noćenja domaćih turista. Najviše noćenja domaćih turista je u općini Ilidža 34.328 i njihovo učešće u ukupnom broju noćenja domaćih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 39,2%. U općini Stari Grad ostvareno je 15,0% noćenja domaćih turista, u općini Novo Sarajevo ostvareno je 14,4% noćenja domaćih turista, u Vogošći 10,7%, Centru 9,1%, Novom Gradu 7,3%, Trnovu 4,4%.

U 2009. godini u Kantonu je zabilježeno 75.726 noćenja domaćih turista. Najviše noćenja domaćih turista bilo je u općini Ilidža 26.580 i njihovo učešće u ukupnom broju noćenja domaćih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 35,1%, a najmanje učešće imale su općine Novo Sarajevo i Trnovo sa 6,9%.

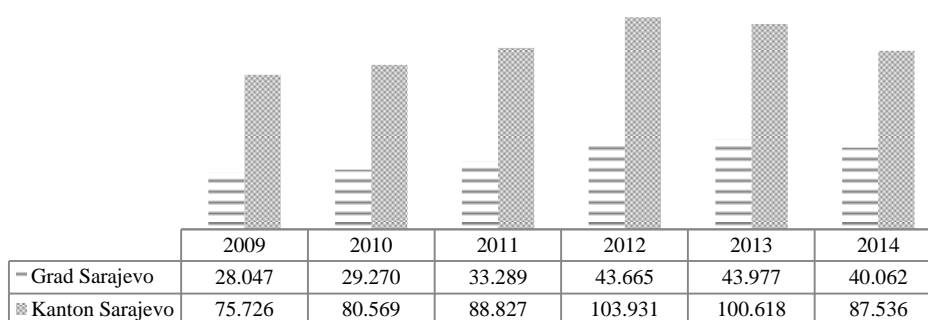
U Kantonu Sarajevo u periodu 2009. do 2014. broj noćenja domaćih turista je rastao prosječno godišnje po stopi od 2,9%, odnosno u 2014. veći je za 15,6%, nego 2009. godine. Najveću stopu rasta, u posmatranom periodu, ima općina Novo Sarajevo 19,3%. Najmanju prosječnu stopu, odnosno negativnu ima općina Trnovo (6,1%).

Učešće noćenja domaćih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2014. godine je 45,8%, a 2009. godine 37%.

Tabela 13. Broj noćenja domaćih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	9.543	9.659	10.085	10.326	11.436	13.125	6,6	137,5
Centar	8.002	8.253	9.326	8.566	13.172	7.943	-0,1	99,3
Novo Sarajevo	5.230	4.546	8.002	19.021	13.914	12.630	19,3	241,5
Novi Grad	5.272	6.812	5.876	5.752	5.455	6.364	3,8	120,7
Grad Sarajevo	28.047	29.270	33.289	43.665	43.977	40.062	7,4	142,8
Ilidža	26.580	28.780	34.680	39.036	39.124	34.328	5,2	129,1
Vogošća	10.001	12.164	9.926	9.453	8.367	9.330	-1,4	93,3
Hadžići	5.881	5.243	2.669	2.651	1.111			
Ilijaš								
Trnovo	5.217	5.112	8.263	9.126	8.039	3.816	-6,1	73,1
Kanton Sarajevo	75.726	80.569	88.827	103.931	100.618	87.536	2,9	115,6

Broj noćenja domaćih turista

Graf 7.

Tabela 14. Broj noćenja domaćih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	12,6	12,0	11,4	9,9	11,4	15,0
Centar	10,6	10,2	10,5	8,2	13,1	9,1
Novo Sarajevo	6,9	5,6	9,0	18,3	13,8	14,4
Novi Grad	7,0	8,5	6,6	5,5	5,4	7,3
Grad Sarajevo	37,0	36,3	37,5	42,0	43,7	45,8
Ilidža	35,1	35,7	39,0	37,6	38,9	39,2
Vogošća	13,2	15,1	11,2	9,1	8,3	10,7
Hadžići	7,8	6,5	3,0	2,6	1,1	
Ilijaš						
Trnovo	6,9	6,3	9,3	8,8	8,0	4,4
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.2. Broj noćenja stranih turista

U Kantonu Sarajevo je u 2014. godini evidentirano 471.028 noćenja stranih turista. Najviše noćenja stranih turista je na općini Ilidža 210.845 i njihovo učešće u ukupnom broju noćenja stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 44,8%.

Od ukupnog broja noćenja stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo u Starom Gradu je 26,2%, u Novom Sarajevu 13,5%, u Centru je 7,9%, u Novom Gradu 5,8%, Vogošći 1,3%, te u Trnovu 0,5%.

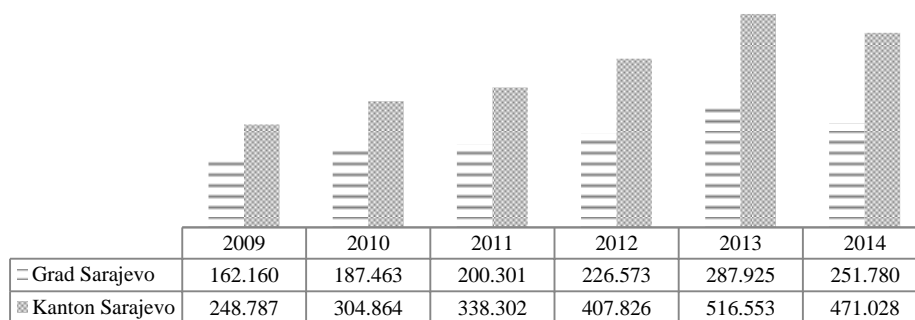
Broj noćenja stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo u 2014. godini veći je za 1,9 puta nego 2009. kada je bilo 248.787 noćenja, a stopa rasta u tom periodu iznosi 13,6%.

Učešće noćenja stranih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2014. godine je 53,5%, i manje je nego 2009. godine kada je bilo 65,2%.

Tabela 15. Broj noćenja stranih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	74.998	96.348	93.887	106.500	129.943	123.177	10,4	164,2
Centar	50.697	59.937	53.976	47.351	55.774	37.347	-5,9	73,7
Novo Sarajevo	17.903	12.464	26.872	50.031	74.077	63.821	28,9	356,5
Novi Grad	18.562	18.714	25.566	22.691	28.131	27.435	8,1	147,8
Grad Sarajevo	162.160	187.463	200.301	226.573	287.925	251.780	9,2	155,3
Ilidža	73.521	101.960	128.502	167.347	218.586	210.845	23,5	286,8
Vogošća	9.733	11.311	7.094	11.174	5.155	6.233	-8,5	64,0
Hadžići	549	1.531	327	968	151			
Ilijaš								
Trnovo	2.824	2.599	2.078	1.764	4.736	2.170	-5,1	76,8
Kanton Sarajevo	248.787	304.864	338.302	407.826	516.553	471.028	13,6	189,3

Broj noćenja stranih turista

Graf 8.

Tabela 16. Broj noćenja stranih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	30,1	31,6	27,8	26,1	25,2	26,2
Centar	20,4	19,7	16,0	11,6	10,8	7,9
Novo Sarajevo	7,2	4,1	7,9	12,3	14,3	13,5
Novi Grad	7,5	6,1	7,6	5,6	5,4	5,8
Grad Sarajevo	65,2	61,5	59,2	55,6	55,7	53,5
Ilidža	29,6	33,4	38,0	41,0	42,3	44,8
Vogošća	3,9	3,7	2,1	2,7	1,0	1,3
Hadžići	0,2	0,5	0,1	0,2		
Ilijaš						
Trnovo	1,1	0,9	0,6	0,4	0,9	0,5
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.3. Ukupan broj noćenja

Kanton Sarajevo je u 2014. godini evidentirao 558.564 noćenja turista, što je za 234.051 noćenja turista odnosno 1,7 puta više nego 2009. godine, kada je evidentirano 324.513 noćenja turista. Broj noćenja turista u periodu 2009. do 2014. godine rastao je godišnje po stopi od 11,5%.

Tokom posmatranog perioda najviše noćenja evidentirano je na općini Ilidža i to sa tendencijom povećanja učešća u ukupnom broju noćenja Kantona sa 30,8% u 2009. na 43,9% 2014. godine. U 2014. godini najveće učešće noćenja u ukupnom broju noćenja Kantona ima općina Ilidža 43,9%, a najmanje općina Trnovo 1,1%.

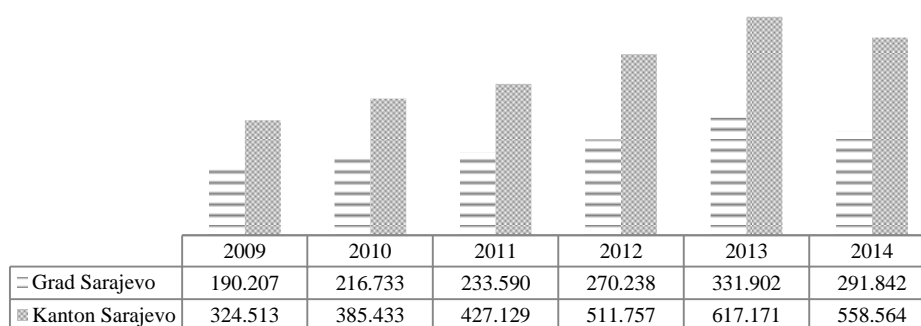
U 2014. godini u Gradu je evidentirano 291.842 noćenja turista što je za oko 1,5 puta više nego 2009. kada je u Gradu evidentirano 190.207 noćenja turista.

Učešće noćenja turista Grada u Kantonu Sarajevo 2014. je 52,2%, a 2009. godine 58,6%.

Tabela 17. Ukupan broj noćenja

Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014	Indeks 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
Stari Grad	84.541	106.007	103.972	116.826	141.379	136.302	10,0	161,2
Centar	58.699	68.190	63.302	55.917	68.946	45.290	-5,1	77,2
Novo Sarajevo	23.133	17.010	34.874	69.052	87.991	76.451	27,0	330,5
Novi Grad	23.834	25.526	31.442	28.443	33.586	33.799	7,2	141,8
Grad Sarajevo	190.207	216.733	233.590	270.238	331.902	291.842	8,9	153,4
Ilidža	100.101	130.740	163.182	206.383	257.710	245.173	19,6	244,9
Vogošća	19.734	23.475	17.020	20.627	13.522	15.563	-4,6	78,9
Hadžići	6.430	6.774	2.996	3.619	1.262			
Ilijaš								
Trnovo	8.041	7.711	10.341	10.890	12.775	5.986	-5,7	74,4
Kanton Sarajevo	324.513	385.433	427.129	511.757	617.171	558.564	11,5	172,1

Ukupan broj noćenja

Graf 9.

Tabela 18. Ukupan broj noćenja – struktura(%)

Općina	Godina					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stari Grad	26,1	27,5	24,3	22,8	22,9	24,4
Centar	18,1	17,7	14,8	10,9	11,2	8,1
Novo Sarajevo	7,1	4,4	8,2	13,5	14,3	13,7
Novi Grad	7,3	6,6	7,4	5,6	5,4	6,1
Grad Sarajevo	58,6	56,2	54,7	52,8	53,8	52,2
Ilidža	30,8	33,9	38,2	40,3	41,8	43,9
Vogošća	6,1	6,1	4,0	4,0	2,2	2,8
Hadžići	2,0	1,8	0,7	0,7	0,2	
Ilijaš						
Trnovo	2,5	2,0	2,4	2,1	2,1	1,1
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4. Iskorištenost kapaciteta i prosječna dužina boravka

U Kantonu Sarajevu je u 2014. godini iskorištenost kapaciteta (odnos broja noćenja i smještajnih kapaciteta u toku jedne godine) iznosila 27,0%. Najveća iskorištenost kapaciteta je u Vogošći 47,4%, zatim u Starom Gradu 32,8%, Ilidži 31,0%, u Novom Sarajevu 26,7%, Centru 15,7% i td.

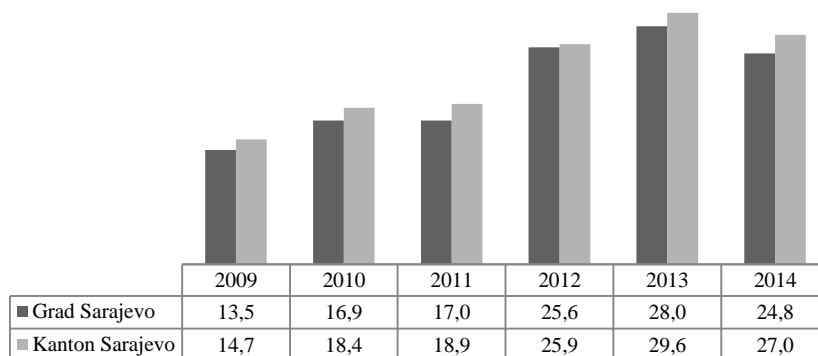
U Kantonu Sarajevo iskorištenost kapaciteta 2009. Godine bila je 14,7%. Tokom posmatranog perioda iskorištenost kapaciteta u Kantonu ima tendenciju rasta po prosječnoj stopi od 12,9%.

U periodu od 2009. do 2014. godine iskorištenost kapaciteta u Gradu se povećavala, mada je u odnosu na Kanton Sarajevo 2014. godine manja i iznosi 24,8%.

Tabela 19. Iskorištenost kapaciteta

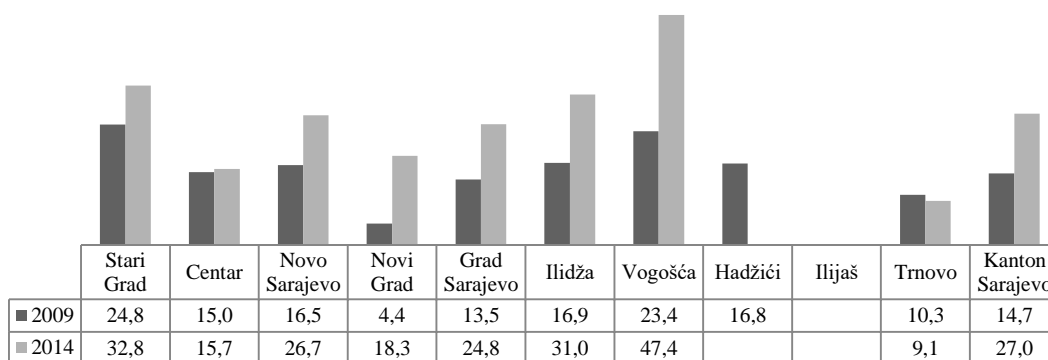
Općina	Godina						Stopa rasta 2009-2014
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Stari Grad	24,8	32,2	30,9	29,6	32,8	32,8	5,8
Centar	15,0	25,9	24,9	19,8	23,7	15,7	0,9
Novo Sarajevo	16,5	12,5	14,4	29,1	31,8	26,7	10,2
Novi Grad	4,4	4,6	5,8	20,2	18,2	18,3	32,9
Grad Sarajevo	13,5	16,9	17,0	25,6	28,0	24,8	13,0
Ilidža	16,9	21,4	23,9	29,1	34,4	31,0	12,8
Vogošća	23,4	27,8	20,2	24,5	16,1	47,4	15,1
Hadžići	16,8	17,7	7,8	8,3			
Ilijaš							
Trnovo	10,3	9,9	13,3	14,0	19,4	9,1	-2,5
Kanton Sarajevo	14,7	18,4	18,9	25,9	29,6	27,0	12,9

Iskorištenost turističkih kapaciteta

Graf 10.

Iskorištenost turističkih kapaciteta po općinama kanton

Graf 11.

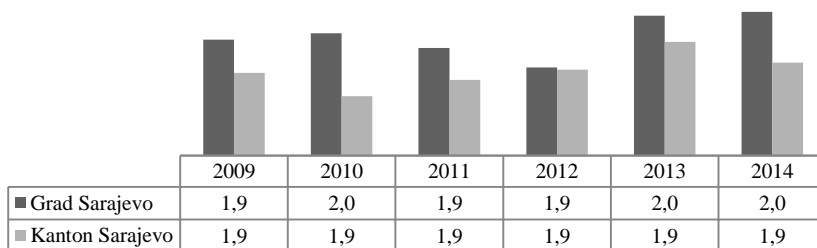
U 2014. godini prosječna dužina boravka turista (odnos broja noćenja i broja turista) u Kantonu Sarajevo 1,9, a u Gradu Sarajevu je 2 dana.

Dužina boravka u općinama kreće se od 1,5 u Novom Gradu do 3,1 dana u Trnovu, a nema većih odstupanja ni u odnosu na prethodne godine.

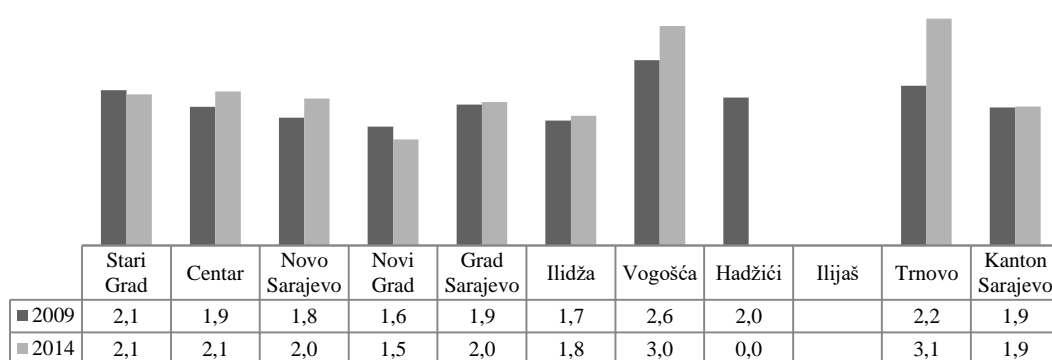
Tabela 20. Prosječna dužina boravka turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2003-2014
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Stari Grad	2,1	2,1	2,0	2,1	2,1	2,1	-0,5
Centar	1,9	1,9	2,0	1,9	2,1	2,1	2,1
Novo Sarajevo	1,8	1,7	1,9	1,7	1,8	2,0	2,8
Novi Grad	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	-2,2
Grad Sarajevo	1,9	2,0	1,9	1,9	2,0	2,0	0,4
Ilidža	1,7	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	0,8
Vogošća	2,6	3,0	2,5	3,0	2,3	3,0	3,4
Hadžići	2,0	2,4	2,3	2,3	1,8		
Ilijaš							
Trnovo	2,2	2,3	3,9	3,1	3,5	3,1	7,3
Kanton Sarajevo	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	0,1

Prosječna dužina boravka

Graf 12.

Prosječna dužina boravka
po općinama kanton

Graf 13.

5. Uporedni pokazatelji

Uporedni pokazatelji stopa rasta Kantona Sarajevo od 2009 do 2014. po obrađenim obilježjima turizma iz ove informacije pokazuju da je najbrže rastao broj noćenja 11,5% i broj turista 11,3%. Najsporiji rast, odnosno pad, ostvaren je po broju ležaja sa negativnom stopom rasta od 1,3%.

Stopa rasta broja poslovnih jedinica od 2009-2014. najveća je u općini Trnovo 14,9%, te u Starom Gradu 9,9% i td. Najmanju stopu rasta broja poslovnih jedinica, odnosno negativnu ima općina Vogošća 12,9%

Najveću stopu rasta broja soba imala je općina Novo Sarajevo 14,7%, te Ilidža 11,5%, a najmanju stopu rasta u posmatranom periodu, odnosno negativnu, imaju općine Vogošća 19,9%, Novi Grad 17,8% i Centar 5,7%

Općina Novo Sarajevo u periodu 2009-2014. bilježi najveću stopu rasta broja ležaja, 15,3%. Najmanju stopu rasta i to negativnu imale su općine Novi Grad 19,3% i Vogošća 17,2%.

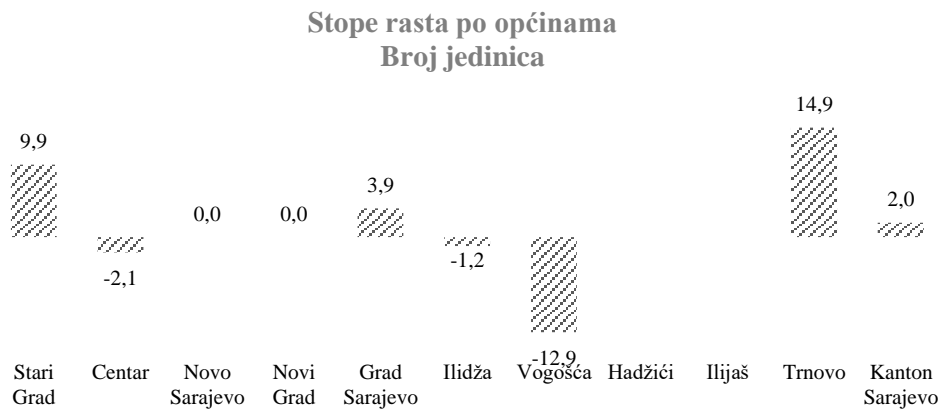
Broj turista u periodu 2009-2014. najbrže je rastao u općini Novo Sarajevo 23,5%, zatim općini Ilidža 18,7%, te u Starom Gradu 10,6%. Najmanju stopu rasta broja turista, odnosno negativnu imale su općine Trnovo 12,1% i Vogošća 7,8%.

Stopa rasta broja noćenja je najveća u općinama Novo Sarajevo 27%, zatim Ilidži 19,6%, te Starom Gradu 10,0%. Najsporiji rast u broju noćenja, odnosno negativnu stopu rasta imale su općine Trnovo 5,7% i Centar 5,1%.

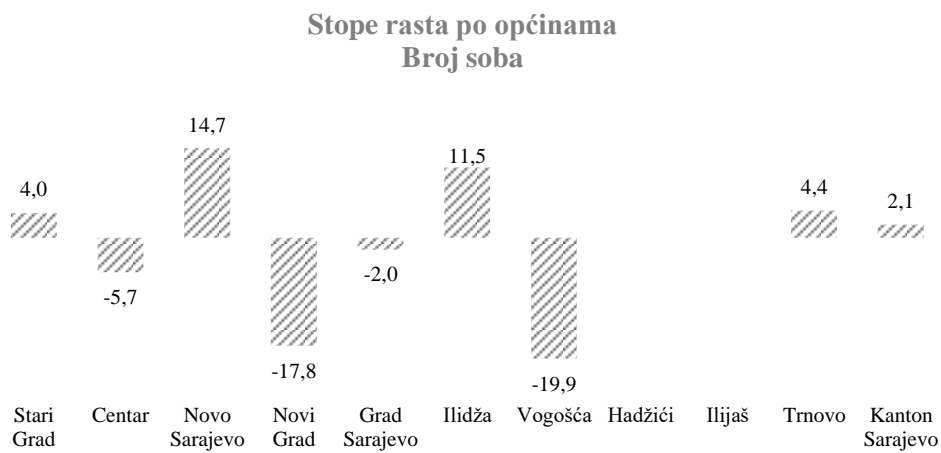
Tabela 21. Stope rasta pokazatelja turizma od 2009. do 2014.

Općina	broj jedinica	broj soba	broj ležaja	broj turista	broj noćenja
Stari Grad	9,9	4,0	4,0	10,6	10,0
Centar	-2,1	-5,7	-5,9	-7,0	-5,1
Novo Sarajevo	0,0	14,7	15,3	23,5	27,0
Novi Grad	0,0	-17,8	-19,3	9,7	7,2
Grad Sarajevo	3,9	-2,0	-3,6	8,6	8,9
Ilidža	-1,2	11,5	6,0	18,7	19,6
Vogošća	-12,9	-19,9	-17,2	-7,8	-4,6
Hadžići					
Ilijaš					
Trnovo	14,9	4,4	-3,3	-12,1	-5,7
Kanton Sarajevo	2,0	2,1	-1,3	11,3	11,5

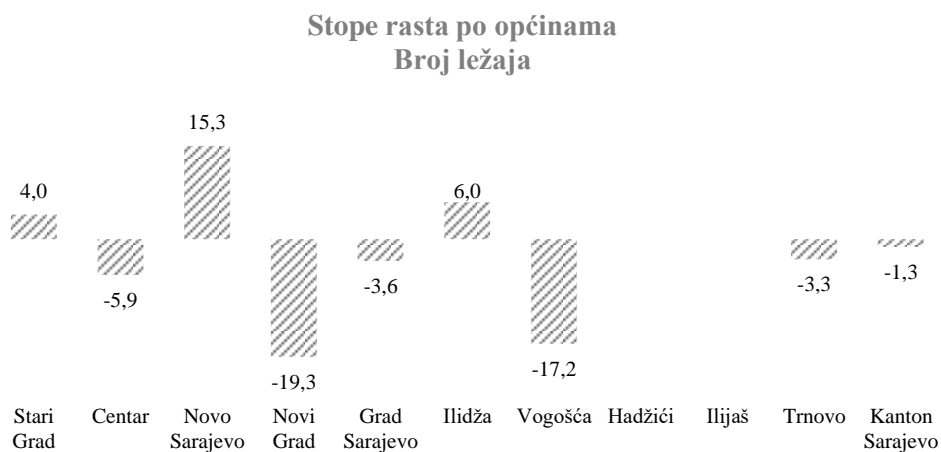
5.1. Uporedni pregled stopa rasta pokazatelja turizma

Graf 14.

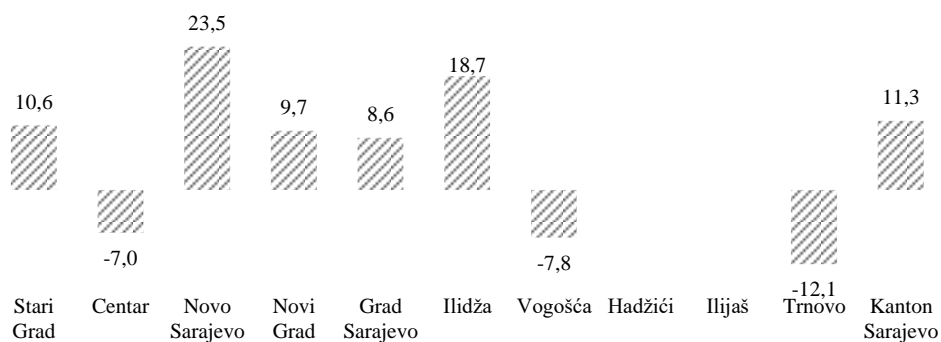

Graf 15.

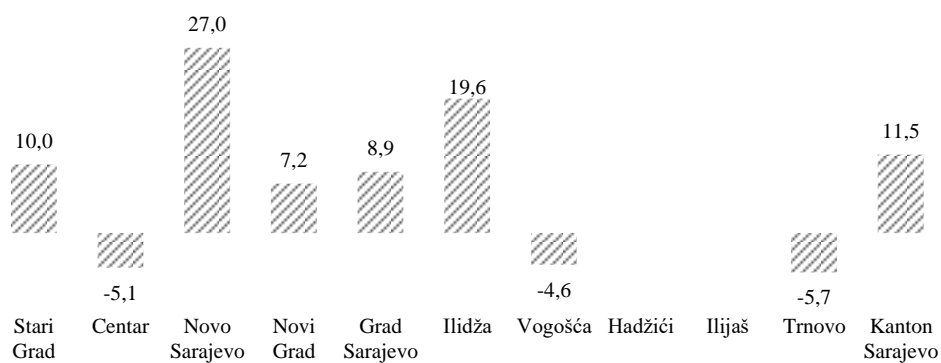
Graf 16.

**Stope rasta po općinama
Broj turista**

Graf 17.

**Stope rasta po općinama
Broj noćenja**

Graf 18.

6. Ocjena 2014.

Pokazatelji o turizmu na području Kantona od 2009. godine općenito pokazuje pozitivne tendencije i značajne pomake i tako potvrđuju da turizam postaje jedna od vodećih razvojnih oblasti. Međutim, u 2014. godini većina pokazatelja turizma u Kantonu ostvarena je u nižim vrijednostima u odnosu na prethodnu godinu.

Na području Kantona Sarajevo, krajem 2014. godine, postoji **65 poslovnih jedinica** sa smještajnim kapacitetima, što je manje u odnosu na prethodnu godinu. Općine Stari Grad, Novo Sarajevo, Novi Grad imaju isti broj poslovnih jedinica u 2014. u odnosu na 2013. godinu, povećanje bilježi općina Ilidža 6,7%, dok je u općini Vogošća za 50,0% manje, općini Centar 10,0% manje poslovnih jedinica 2014. u odnosu na prethodnu godinu.

Smještajni kapaciteti raspolažu sa **3.315 soba**, što je za 0,2% manje nego predhodne godine. Povećanje u 2014. u odnosu na 2013. godinu imaju sve općine Kantona (osim Vogošće i Novog Sarajeva), kao i Grad.

U smještajnim kapacitetima ima **5.659 ležaja**, odnosno 0,8% manje nego predhodne godine. Povećanje bilježe općine Ilidža (5,7%), Novo Sarajevo (3,4%), dok je smanjenje zabilježeno u općinama Vogošća (60,9%) Stari Grad (3,7%), Centar (0,8%).

U 2014. godini Kanton Sarajevo posjetilo je **46.552 domaćih turista**, što je za 10,9% manje u odnosu na 2013. godinu. Rast bilježe općine Stari Grad 12,8% više u 2013. u odnosu na prethodnu godinu, te Novi Grad 6,1% , a smanjenje općine Trnovo 52,9% , Centar 28,3%, Novo Sarajevo 17,3%, Ilidža 8,6%, Vogošća 4,9%, kao i Grad 7,6%..

Kanton Sarajevo posjetilo je **245.160 stranih turista**, odnosno 7,8% manje nego predhodne godine. Značajno povećanje stranih turista u 2014. je u općini Novi Grad 12,7%, dok smanjenje bilježe općine Trnovo 37,7%, Centar 35,8%, Novo Sarajevo 22,6%, Vogošća 21,2%, u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini Grad je posjetilo 13,1% manje stranih turista nego predhodne godine.

Kanton Sarajevo u 2014. godini posjetilo je ukupno **291.712 turista**, manje za 8,3% nego predhodne godine. Najznačajnije i jedino povećanje u 2014. u odnosu na prethodnu godinu bilježi općina Novi Grad 11,6%. Smanjenje bilježe općine Trnovo 47,4%, Centar 34,6%, Novo Sarajevo 21,6%, Vogošća 11,5%, Stari Grad 2,0% te Grad Sarajevo 12,3%.

Domaći turisti ostvarili su u 2013. godini **87.536 noćenja**, manje za 13% nego 2013. godine. Najveće povećanje u 2014. godini bilježe općine Novi Grad, 16,7%, Stari Grad 14,8% i Vogošća 11,5% a najveće smanjenje općine Trnovo 52,5%, Centar 39,7%, Ilidža 12,3%, Novo Sarajevo 9,2%.

Strani turisti ostvarili su 471.028 noćenja, što je za 8,8% manje nego 2013. godine. Značajno i jedino povećanje broja noćenja stranih turista u 2014. je u općini Vogošća, 20,9%, dok je smanjenje zabilježeno u općinama Trnovo 54,2%, Centar 33,0%, Novo Sarajevo 13,8%, Stari Grad 5,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Turisti u 2014. godini su ostvarili **ukupno 558.564 noćenja** u Kantonu Sarajevo, manje za 9,5% nego 2013. godine. Posmatrano po općinama najveće povećanje u 2014. ima općina

Vogošća, 15,1% više, a smanjenje je zabilježeno u općinama Trnovo 53,1%, Centar 34,3%, Novo Sarajevo 13,1%, Stari Grad 3,6% ,manje u odnosu na predhodnu godinu.

U Kantonu Sarajevo u 2014. godini **iskorištenost kapaciteta iznosila je 27,0%** i manja je od iskorištenosti u 2013. kada je iznosila 29,6%. Najveće povećanje iskorištenosti kapaciteta bilježe općina Vogošća (sa 16,1% u 2013. na 47,4% u 2014), dok sljedeće općine bilježe smanjenje, i to Trnovo (sa 19,4% u 2013. na 9,1% u 2014. godini), Centar (sa 23,7% u 2013. na 15,7% u 2014. godini), Novo Sarajevo (sa 31,8% u 2013. na 26,7% u 2014.godini), Ilidža (sa 34,4% u 2013. na 31% u 2014. godini).

U 2014. godini **prosječna dužina boravaka turista** u Kantonu Sarajevo je **1,9 dana** i ista je kao i prošle godine. Posmatrano po općinama u Novom Sarajevu je došlo do povećanja sa 1,8 dana u 2013. na 2,0 dana u 2014., u Vogošći do povećanja sa 2,3 dana 2013. na 3,0 dana u 2014., dok je u ostalim općinama došlo do smanjenja ili je prosječna dužina boravka ostala na istom nivou kao prethodne godine.

Pregled tabela

Redni broj	Naziv	Str.
1	Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)	4
2	Smještajne kapaciteti (poslovne jedinice) - struktura (%)	5
3	Broj soba	5
4	Broj soba - struktura (%)	6
5	Broj ležaja	7
6	Broj ležaja - struktura (%)	7
7	Broj domaćih turista	8
8	Broj domaćih turista - struktura (%)	9
9	Broj stranih turista	9
10	Broj stranih turista - struktura (%)	10
11	Ukupan broj turista	11
12	Ukupan broj turista - struktura (%)	11
13	Broj noćenja domaćih turista	12
14	Broj noćenja domaćih turista - struktura (%)	13
15	Broj noćenja stranih turista	14
16	Broj noćenja stranih turista - struktura (%)	14
17	Ukupan broj noćenja	15
18	Ukupan broj noćenja - struktura (%)	16
19	Iskorištenost kapaciteta	16
20	Prosječna dužina boravka turista	18
21	Stope rasta pokazatelja turizma od 2009. do 2014.	19

Pregled grafova

Redni broj	Naziv	Str.
1	Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)	4
2	Broj soba	6
3	Broj ležaja	7
4	Broj domaći turista	8
5	Broj stranih turista	10
6	Ukupan broj turista	11
7	Broj noćenja domaćih turista	13
8	Broj noćenja stranih turista	14
9	Ukupan broj noćenja	15
10	Iskorištenost turističkih kapaciteta	17
11	Iskorištenost kapaciteta po općinama kantona	17
12	Prosječna dužina boravka	18
13	Prosječna dužina boravka po općinama kantona	18
14	Stope rasta po općinama - Broj jedinica	20
15	Stope rasta po općinama - Broj soba	20
16	Stope rasta po općinama - Broj ležaja	20
17	Stope rasta po općinama - Broj turista	21
18	Stope rasta po općinama - Broj noćenja	21